

Teollisuuden uudet sijaintipaikat

Pirkanmaan 2. vaihemaakuntakaavan
osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maakuntahallitus 28.4.2025

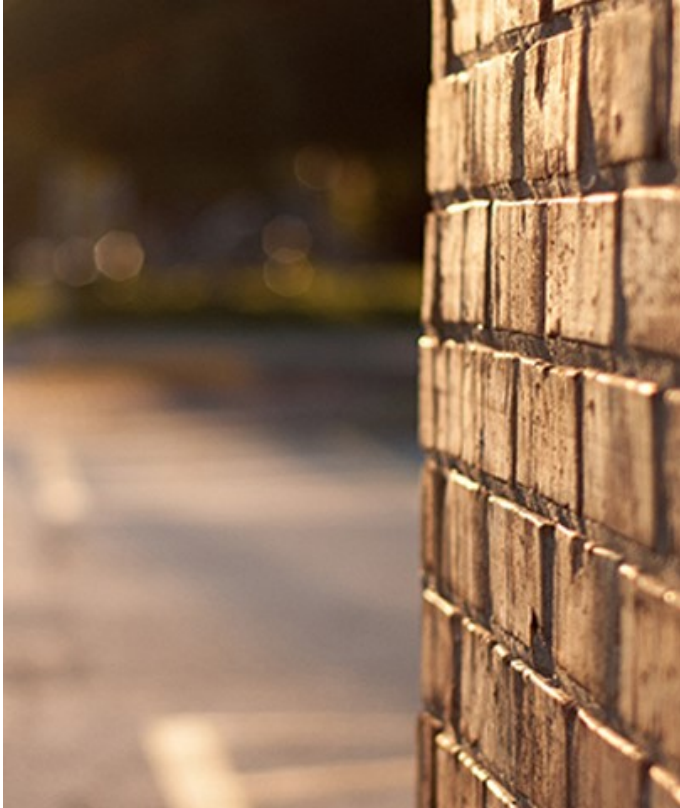

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
Maakuntakaava suunnittelujärjestelmässä.....	4
Suunnittelualue ja kaavatilanne	
Suunnittelu- ja vaikutusalue.....	6
Kaavoitustilanne.....	7
Pirkanmaan maakuntakaava 2040.....	8
Keski-Suomen maakuntakaava.....	9
Elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava.....	10
Kaavan tavoitteet, selvitykset ja vaikutusten arvioinnin periaatteet	
Tavoitteet.....	12
Maakunnan tavoitteet.....	13
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	14
Laadittavat selvitykset.....	15
Vaikutusten arviointi.....	16
Kaavan aikataulu, osallistuminen ja ohjaus	
Aikataulu.....	18
Osallistuminen ja vuorovaikutus.....	19
Osalliset.....	20
Kaavatyön ohjaus.....	21

Johdanto

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on alueidenkäyttölain 63 §:n mukainen suunnitelma, joka välittää tietoa maakuntakaavan etenemisestä, vaikutusten arvioinnista ja mahdollisuuksista osallistua valmisteluun.

Alueiden käytön suunnittelussa on tavoitteena toimia avoimesti ja vuorovaikutteisesti. Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, mitä aiheita Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa käsitellään ja miten kaavan vaikutuksia arvioidaan. Lisäksi kerrotaan, ketkä ovat osallisia ja miten he saavat tietoa suunnittelusta sekä missä vaiheessa ja miten he voivat esittää mielipiteitään suunnitelman sisällöstä.

Pirkanmaa haluaa jatkossakin olla yksi Suomen vetovoimaisimmista, uudistumiskykyisimmistä ja eteenpäin katsovimista maakunnista. Pirkanmaan vahvuus ponnistaa pitkästä valmistavan teollisuuden perinteestä, joka on yhä pirkanmaalaisen hyvinvoinnin kivijalka. Vientivetoinen teollisuus ja uudet, puhtaan teollisuuden investoinnit edellyttävät riittävästi soveltuvia sijaintipaikkoja myös tulevaisuudessa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään koko kaavaprosessin ajan. Ajantasainen tieto löytyy osoitteesta <https://kaava.pirkanmaa.fi/>

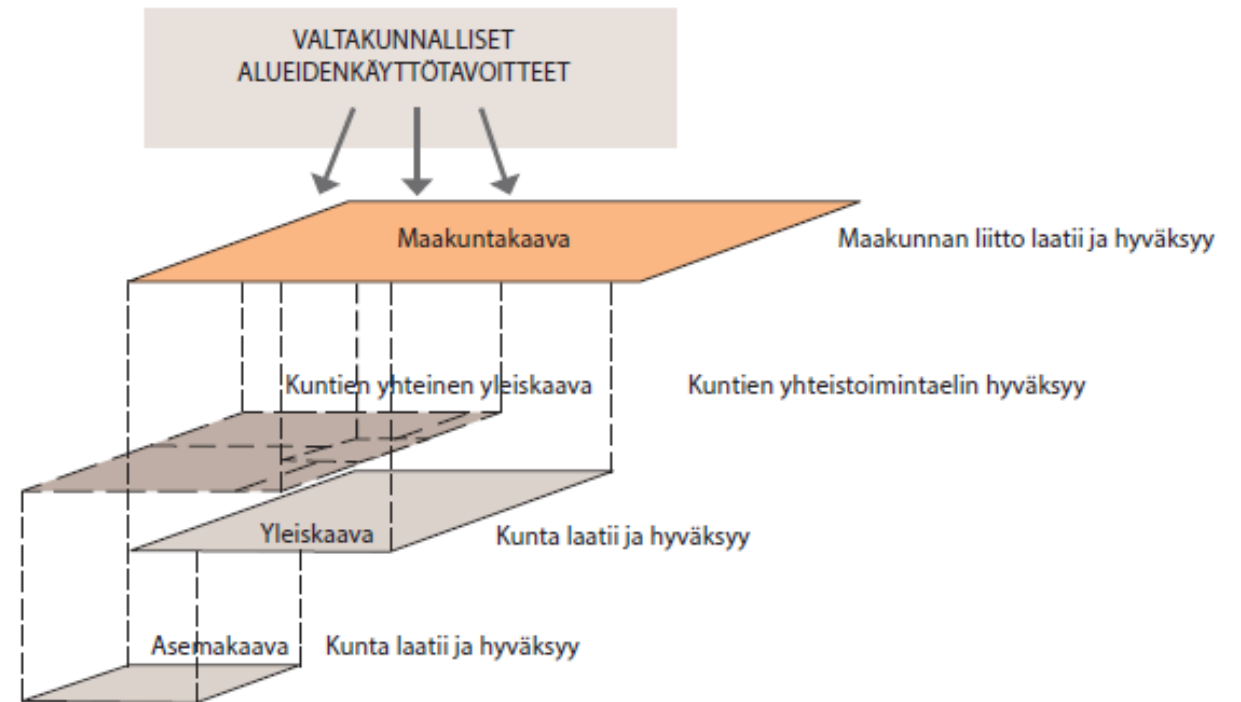
Maakuntakaava suunnittelujärjestelmässä

Maankäytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava. Maakuntakaavan tehtävänä on sovittaa yhteen valtakunnantason ja maakunnan omat tarpeet sekä useampaa kuntaa yhteisesti koskevia maankäytön asioita, ja tuoda ne poliittiseen päätöksentekoon. Nyt kyseessä oleva vaihemaakuntakaava tarkoittaa sitä, että voimassa olevaa Pirkanmaan maakuntakaavaa 2040 sekä Keski-Suomen maakuntakaavaa päivitetään vain tietyn teeman osalta.

Maakuntakaavan rooli ja sisältövaatimukset esitetään alueidenkäyttölain luvussa 4. Myös kaavatyöhön osallistumisesta säädetään samassa laissa.

Alueidenkäyttölakiin voi tutustua osoitteessa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132#L8P63>

Kuva. Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän eri tasot

Suunnittelualue ja kaavatilanne

Suunnittelu- ja vaikutusalue

Pirkanmaan maakuntavaltuusto on kokouksessaan 25.11.2024 päättänyt käynnistää maankäyttö- ja rakennuslain* mukaisesti (§ 25 ja § 27) maakuntakaavan laatimisen. Samalla päätettiin, että maakuntakaava laaditaan kaikki Pirkanmaan kunnat kattavana vaihemaakuntakaavana.

Pirkanmaalla on 23 kuntaa: Akaa, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Kuhmoinen, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi.

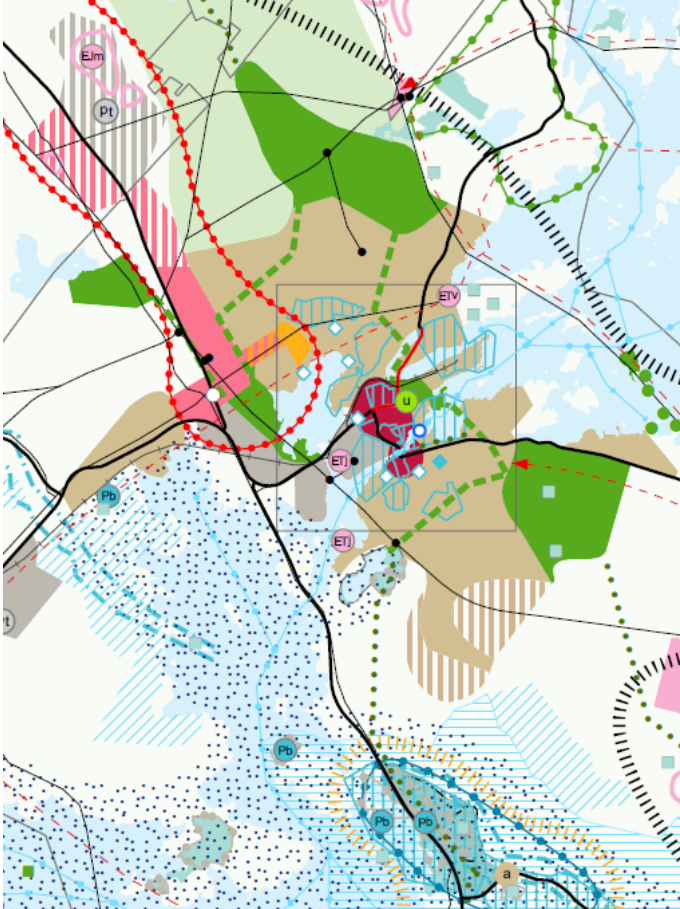
Maakuntakaavalla on yleensä vaikutuksia myös maakunnan rajojen ulkopuolelle. Teollisuuden teeman osalta voidaan olettaa, että maakuntarajojen ulkopuolelle kohdistuvat vaikutukset ovat pääosin välillisiä. Aivan maakuntarajan tuntumassa olevilla mahdollisilla aluevarauksilla voi olla maakuntarajan ylittäviä vaikutuksia ulottuen kuitenkin toiminnan välittömään läheisyyteen.

Kuva. Teollisuuden vaihemaakuntakaavan suunnittelu- ja mahdollinen lähivaikutusalue

*Laki on vuoden 2025 alussa muuttunut nimekseen alueidenkäyttölaki.

Kaavoitustilanne

Pirkanmaalla on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, jonka Pirkanmaan maakuntavaltuusto on hyväksynyt 27.3.2017. Vuoden 2021 alussa Pirkanmaahan liittyneessä Kuhmoisten kunnassa on voimassa Keski-Suomen maakuntakaava (hyväksytty 1.12.2017).

Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuuston kokouksessa 7.4.2025. Vaihemaakuntakaava ei ole vielä lainvoimainen.

Kuva. Ote epävirallisesta maakuntakaavayhdistelmästä Valkeakoskelta

Pirkanmaan maakuntakaava 2040

Pirkanmaan maakuntakaava tuli voimaan kesäkuussa 2017 ja lainvoimaiseksi kaava tuli korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 24.4.2019. Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tärkeimmät tavoitteet ovat maakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä yhdyskuntarakenne sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ja yhdyskuntarakenteen energiatehokkuus.

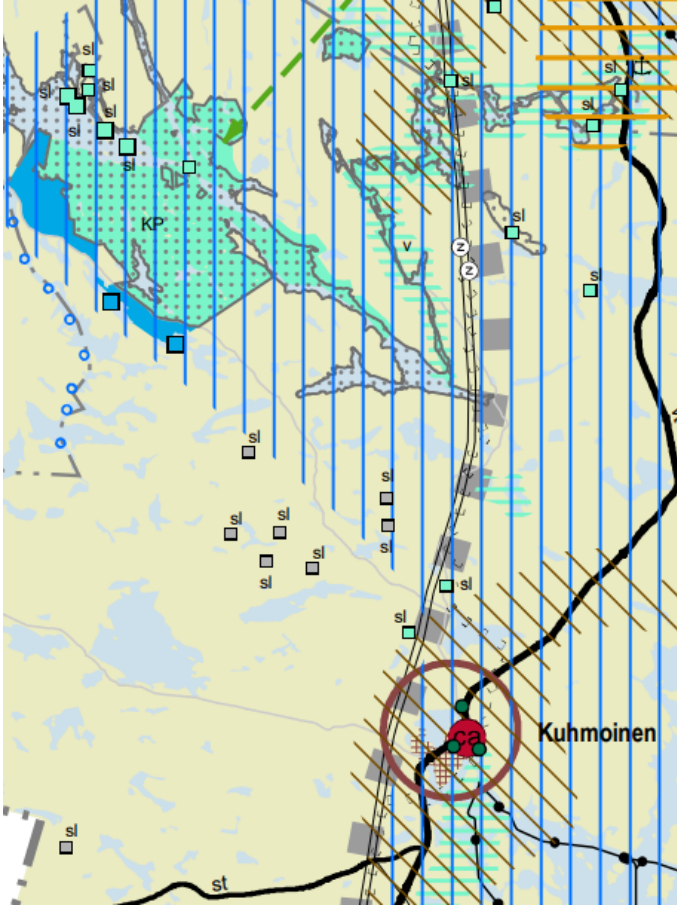
Maakuntakaavassa on varauduttu Pirkanmaan väestömäärän merkittävään kasvuun 120 000 uudella asukkaalla vuoteen 2040 mennessä. Maakunnan kasvun ja yhdyskuntarakenteen kehittymisen painopistealueina ovat Tampereen ydinkaupunkiseutu ja Helsinki-Hämeenlinna-Tampere-vyöhyke sekä maakunnan vahvat seutukeskukset. Rakenteen kasvu suuntautuu pääosin sisäänpäin eli uusi rakentaminen kohdistuu ensi sijassa nykyisen rakenteen täydentämiseen, eikä uusille alueille. Tampereen läntiset väylähankkeet avaavat myös mahdollisuuden uusiin maankäytön avauksiin väylälinjausten lähiympäristössä.

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on laadittu mittakaavaan 1:100 000.

Voimassa oleva Pirkanmaan maakuntakaava 2040 tausta-aineistoinen löytyy verkosta osoitteesta: <https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/>

Kuva. Ote Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040

Keski-Suomen maakuntakaava

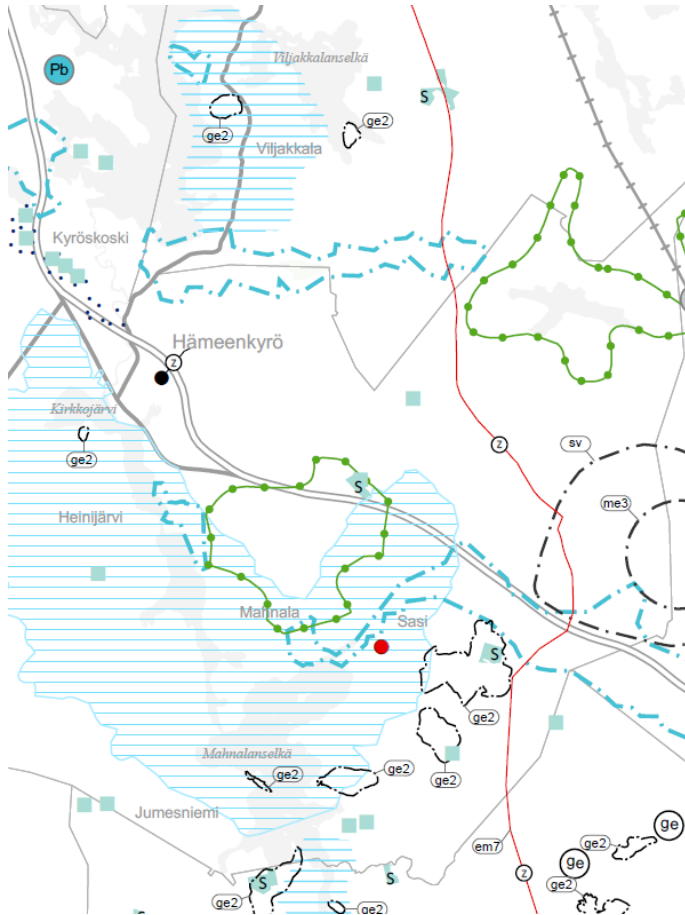
Kuhmoisissa on voimassa Keski-Suomen maakuntakaava, joka tuli voimaan tammikuussa 2018 ja lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä valituslupahakemuksen 28.1.2020. Keski-Suomen maakuntakaavassa painottuvat Keski-Suomen strategian aluerakenteen painotukset seuraavien teemojen kautta: biotalous, toiminnallisesti merkittävät liikennekäytävät ja kansainväliset yhteydet, asutusrakenne sekä matkailu ja virkistys.

Keski-Suomen maakuntakaava on laadittu mittakaavaan 1:250 000.

Kuhmoisissa voimassa olevaan Keski-Suomen maakuntakaavaan voi tutustua osoitteessa: <https://keskisuomi.fi/alueiden-kaytto-ja-saavutettavuus/maakuntakaavoitus/keski-suomen-maakuntakaava/>

Kuva. Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta Kuhmoisissa

Elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava

Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuuston kokouksessa 7.4.2025. Vaihemaakuntakaava ei ole vielä lainvoimainen.

Elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tukea pirkanmaalaisen luonnon monimuotoisuutta ja elonkirjoa, sekä vahvistaa edellytyksiä kestäväälle energiantuotannolle maakunnan alueella. Lisäksi vaihemaakuntakaavalla päivitetään kaupan ohjausta ja uudistetaan Puolustusvoimien toimintaan liittyviä suoja- ja meluvyöhykkeitä.

Vaihemaakuntakaava on laadittu mittakaavaan 1:200 000.

Kaava-aineistoon voi tutustua osoitteessa: kaava.pirkanmaa.fi

Kuva. Ote Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavasta Hämeenkyrön ja Ylöjärven alueelta

Kaavan tavoitteet, selvitykset ja vaikutusten arvioinnin periaatteet

Tavoitteet

Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on

- **tukea tuotannollisen teollisuuden sijoittumisedellytyksiä Pirkanmaalle, sekä**
- **mahdollistaa puhtaan teollisuuden investoinnit.**

Teollisen toiminnan alueiden lisäksi kaavassa tarkastellaan niihin kiinteästi liittyvän infrastruktuurin kehittämistarpeita.

Työ- ja elinkeinoministeriön teollisuuspoliittisen strategian mukaan teollisuuslaitosten keskittyminen on järkevää puhtaan energian tarjonnan sekä muiden logistiikan ja infrastruktuurin tehokkuusetujen kannalta. Hyvin toimivat teolliset keskittymät vahvistavat Suomen vetovoimaa investointiympäristönä. Niiden kehittäminen antaa myös mahdollisuuden yhdistää kansalliset ja aluetason toimet vaikuttavasti.

Maakunnan tavoitteet

Maakuntakaavoitus on osa Pirkanmaan liiton strategista suunnittelukokonaisuutta. Nyt laadittavalla vaihemaakuntakaavalla toteutetaan maakunnan strategisia tavoitteita, jotka on määritetty vuonna 2021 laaditussa maakuntaohjelmassa.

Pirkanmaan maakuntaohjelman tavoitteena on tuottaa hyvinvointia ihmisille ja luonnolle välkysti, ehyesti, kestävästi ja saavutettavasti. Määrittely korostaa tietopohjaista, tasapainoista ja tasapuolista, vastuullista kehitystyötä, jonka hyödyt ovat kaikkien ulottuvilla. Sen saavuttamiseksi on määritetty viisi missiota sekä älykkään erikoistumisen kärjet. Missiot muodostavat maakuntaohjelman punaisen langan, eikä niillä ole keskinäistä arvojärjestystä.

Teollisuuden vaihemaakuntakaavalla pyritään vastaamaan erityisesti maakuntaohjelman missioon *Pirkanmaalla liiketoiminta uudistuu ja kasvaa vastuullisesti*.

Maakuntaohjelmaa vuosille 2026-2029 laaditaan vuoden 2025 aikana. Mahdolliset muutokset otetaan huomioon vaihemaakuntakaavan tulevilla vaiheilla.

Kuva. Pirkanmaan maakuntaohjelman keskeinen sisältö

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Kaikki edellä mainitut valtakunnalliset tavoitteet otetaan huomioon vaihemaakuntakaavan suunnittelussa.

Laadittavat selvitykset

Maakuntakaavan on perustuttava riittäviin selvityksiin. Kaavatyön aikana voidaan tarkastella teemaan liittyviä sisältöjä laajasti, mutta kaikista selvitetystä aiheista tai näkökulmista ei välttämättä anneta lopulta kaavamerkintöjä tai -määräyksiä. Teollisuuden vaihemaakuntakaavaan tehtävät selvitykset toimivat pohjana myös kokonaismaakuntakaavan laadinnalle.

Alueidenkäyttöön liittyvä lainsäädäntö on muutoksessa. Tämä otetaan huomioon kaavaa laadittaessa ja tarvittaessa muutoksiin reagoidaan lisäselvitystarpeilla.

Kaavakartan mittakaavaksi on alustavasti tunnistettu 1:200 000, joka on myös Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan mittakaava.

Kaavassa ei tulla tarkastelemaan kaupan ohjaukseen liittyviä kysymyksiä.

Kaavatyön tueksi laaditaan ainakin seuraavat selvitykset:

- Pirkanmaan väestösuunnite
- Pirkanmaan maankäyttölinen teollisuusvisio
- Teollisuuden uudet sijaintipaikat -selvitys
- Vedyn siirtoverkon selvitys Pirkanmaalla (yhteistyö Gasgridin kanssa)
- Vaikutusten arviointi (ml. ilmasto-vaikutukset)
- Natura-arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa Natura-arviointi

Lisäksi kaavatyössä hyödynnetään soveltuvin osin myös muiden toimijoiden laatimia ajankohtaisia selvityksiä ja voimassa olevien maakuntakaavojen taustaselvityksiä. Kaavatyöhön liittyvä selvittäminen tehdään tiiviissä yhteistyössä alueen kuntien kanssa.

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointia tehdään läpi koko kaavatyön ja sen tuloksia hyödynnetään suunnitteluratkaisujen kehittämisessä. Merkittävä osa vaikutusten arvioinnista tehdään liiton omana suunnittelutyönä osana suunnitteluprosessia, jolloin todetut vaikutukset vaikuttavat välittömästi tehtäviin suunnitteluratkaisuihin. Tarvittaessa voidaan hyödyntää myös ulkopuolista konsulttitoimeksiantoa, mikäli vaikutuksen luonne, laajuus tai yhteisvaikutusten arviointi edellyttää erityisosaamista. Vaikutusten arviointia tehdään niin yksittäisten selvitysten kuin kaavakokonaisuuden näkökulmasta.

Kaavaa laadittaessa tulee maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Tavoitteiden toteutumisen arviointi on keskeinen osa vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointia. Vaikutusten arvioinnin lähtökohtana toimii Pirkanmaan maakuntaohjelmassakin korostettu näkemys Pirkanmaan tulevaisuudesta ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestäväenä alueena.

Kaavan aikataulu, osallistuminen ja ohjaus

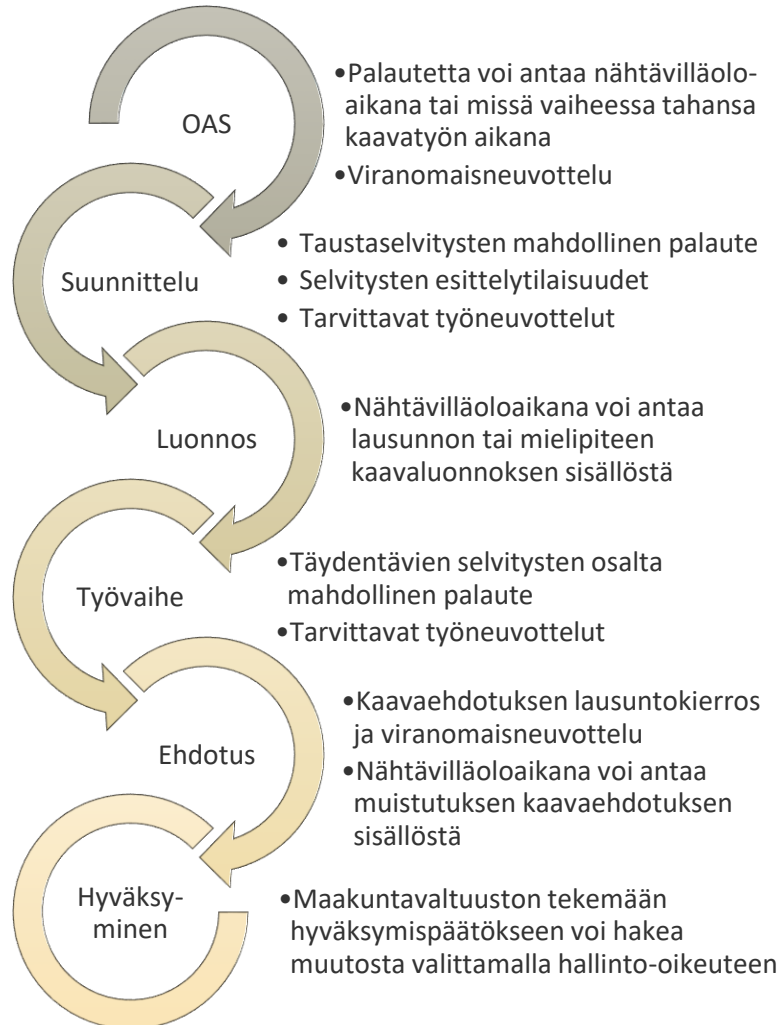
Aikataulu

Maakuntakaavan laadinta jakautuu erilaisiin työvaiheisiin. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolon jälkeen laaditaan tarvittavat taustaselvitykset ja varmistetaan näihin liittyvä yhteistyö viranomaisten sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Suunnittelu tähtää kaavaluonnokseen, joka on tavoitteena asettaa nähtäville vuonna 2026. Luonnoksesta saadun palautteen perusteella ratkaisuja tarvittaessa muokataan ja täydennetään. Kaavaehdotus on tavoitteena asettaa nähtäville tästä vuoden sisään. Kaavaehdotuksesta järjestetään alueidenkäyttölain mukaisesti ensin viranomaisille suunnattu lausuntokierros. Tavoitteena on, että maakuntavaltuusto voi hyväksyä vaihemaakuntakaavan vuonna 2027.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Viestintäkanavat

- Maakuntakaavan oma verkkosivu
- Pirkanmaan liiton verkkosivut
- Pirkanmaan liiton uutiskirje ja tiedotteet
- Pirkanmaan liiton sosiaalisen median tilit
- Yleisötilaisuudet
- Viranomaisille kohdennettu viestintä
- Viralliset ilmoitukset
- Nähtävilläoloaikana mahdollisuus tutustua aineistoon Pirkanmaan liiton toimistolla

Kaavatyöhön voi vaikuttaa monin eri tavoin ja eri vaiheissa. Alueidenkäyttölain mukaan kaavaprosessissa osallisia ovat kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisia on lueteltu tarkemmin seuraavalla sivulla.

Kaavatyön etenemistä voi seurata Pirkanmaan liiton verkkosivuilta, sosiaalisen median tilien kautta tai tilaamalla Pirkanmaan liiton sähköisen uutiskirjeen osoitteesta:

<https://pirkanmaan-liitto.creamailer.fi/subscribe/cV7Z1EcXyH0PQ>

Osalliset

Maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa

- kaava-alueen maa- ja vesialueiden omistajat ja haltijat sekä maanomistajia edustavat järjestöt
- asukkaat sekä heitä edustavat järjestöt ja yhdistykset
- alueen elinkeinonharjoittajat sekä alueella työssäkäyvät ja asioivat
- alueen virkistyskäyttäjät

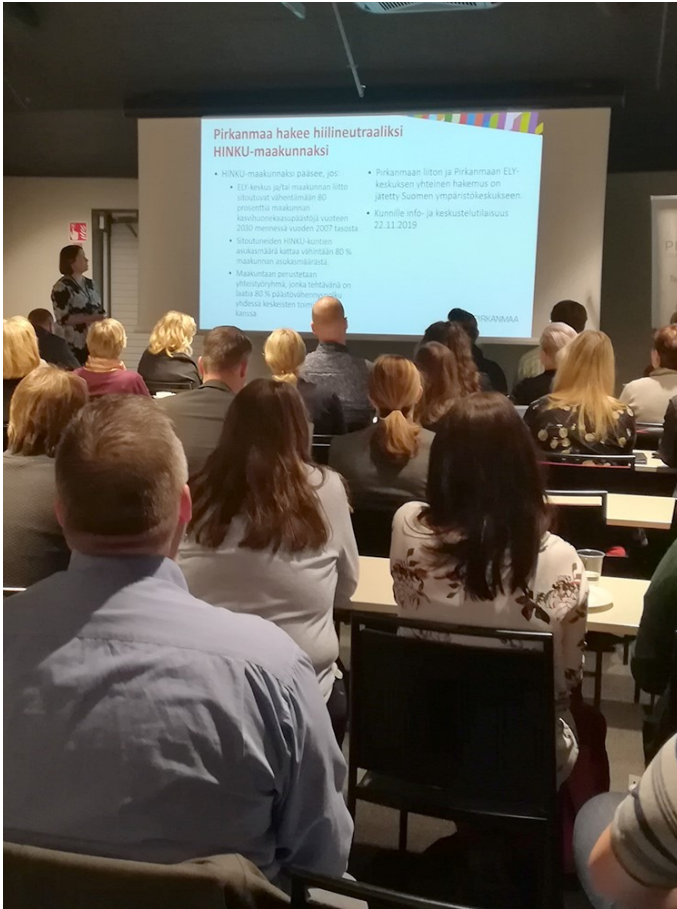
Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

- Pirkanmaan kunnat
- Naapurimaakunnat ja Länsi-Suomen yhteistyömaakunnat
- Ministeriöt: YM, TEM, MMM, LVM, PLM, VM, SM
- Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta, 2. logistiikkarykmentti ja Satakunnan lennosto
- Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan maakuntamuseo, Museovirasto, Pirkanmaan hyvinvointialue, Suomen metsäkeskus, Metsähallitus, TUKES, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Väylävirasto ja Traficom

Yhteisöt, yritykset ja asiantuntijalaitokset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

- Fingrid Oyj, Gasgrid Oy
- Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri sekä ympäristö- ja luontoyhdistykset
- Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, Tampereen kauppakamari, Business Tampere, Visit Tampere ja Pirkanmaan Yrittäjät
- Alueen sähkölaitokset ja energian tuottajat sekä heitä edustavat yhdistykset

Kaavatyön ohjaus

Maakuntavaltuusto päättää vaihemaakuntakaavan laadinnan käynnistämisestä ja hyväksyy kaavan sen valmistuttua. Kaavatyön etenemistä ja keskeisiä suunnittelukysymyksiä esitellään valtuustolle sen kokousaikataulun puitteissa.

Maakuntahallitus vastaa kaavatyön aikana keskeisistä päätöksistä sekä muun muassa kaavan nähtäville asettamisesta ja palautteen käsittelystä.

Vaihemaakuntakaavalle perustetaan ohjausryhmä, joka toimii kaavatyöstä vastaavan suunnitteluryhmän asiantuntijatukena. Ohjausryhmä ei tee päätöksiä, mutta se voi antaa suosituksia maakuntahallituksen päätöksentekoon.

Ohjausryhmään kutsutaan vaihemaakuntakaavassa käsiteltävien teemojen kannalta keskeisimmät viranomaiset ja sidosryhmät. Ohjausryhmän kokoonpanossa tulee maakuntahallituksen ohjeistuksen mukaan varmistua valmistavan teollisuuden lisäksi energia-alaan, yhteiskunnan varautumiseen sekä puolustusteollisuuteen liittyvästä osaamisesta. Ryhmässä ovat edustettuna seuraavat tahot:

- Kuntien edustajat alueittain
- Maakuntahallituksen, -valtuuston sekä valtuustopuolueiden edustajat
- Pirkanmaan ELY-keskus
- Tampereen yliopisto
- Pelastuslaitos / Pirkanmaan hyvinvointialue
- Tampereen kauppakamari
- Suomen metsäkeskus
- Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri
- Pirkanmaan Yrittäjät
- Business Tampere
- Fingrid

